

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ &
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία 1 - 2016

13 Απριλίου 2016

Η παρουσίαση υποστηρίζεται από το

Εκ νέου σε σημείο καμπής

- **Ξανά σημαντική καθυστέρηση** στις διαπραγματεύσεις που διεξάγει η ελληνική κυβέρνηση με εταίρους και πιστωτές
 - Η επανάληψη τέτοιων εξελίξεων, ο πιθανός εθισμός σε αυτές όσων τις παρακολουθούν δεν μειώνει την αρνητική σημασία τους
 - Πρώτη φορά βρίσκεται η οικονομία σε τόσο οριακή κατάσταση, με ελέγχους κεφαλαίων, μη ομαλή λειτουργία των τραπεζών επί 9 μήνες
- **Πλέον ανησυχητικό:** το τελευταίο διάστημα οι εξελίξεις στην κρίση της ελληνικής οικονομίας έχουν σε μεγάλο βαθμό αυτονομηθεί από τα λοιπά προβλήματα της ευρωπαϊκής οικονομίας
 - Η Ελλάδα δεν θεωρείται ότι αποτελεί αξιόλογο συστημικό κίνδυνο

Η απόφαση και η ευθύνη για την κατεύθυνση της χώρας θα πρέπει να αναζητηθεί σχεδόν αποκλειστικά στο εσωτερικό

Μάλλον μικρή ενίσχυση ύφεσης φέτος

Πτώση ΑΕΠ στην περιοχή του 1%

- Η εξέλιξη του ΑΕΠ θα εξαρτηθεί αποφασιστικά από τον χρόνο και τα χαρακτηριστικά με τα οποία θα κλείσει η αξιολόγηση
- Σε περίπτωση ρήξης ή μη ομαλής εφαρμογής του προγράμματος, οι εξελίξεις θα είναι ιδιαίτερα δραματικές, η σχετική άμεση και μακροπρόθεσμη ζημιά μη αναστρέψιμη

Η ολοκλήρωση της τρέχουσας αξιολόγησης δεν μπορεί παρά να είναι μόνο η αρχή μιας συνολικής, συστηματικής, συνεπούς και έντονης προσπάθειας για την έξοδο από την κρίση

Έλλειψη σωστού προσανατολισμού στην πολιτική

- Η παρατεταμένη ακραία αβεβαιότητα, δυσχεραίνει την εστίαση στα δομικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας (χαμηλή παραγωγικότητα, παραγωγικοί συντελεστές σε εσωστρεφείς δραστηριότητες)
- Όσο δεν μεταρρυθμίζεται η οικονομία, τόσο απομακρύνεται η ημερομηνία λήξης της ελληνικής κρίσης
 - Προς το παρόν, αντί να δρομολογείται η απαραίτητη μετάβαση σε μια νέα ισορροπία του οικονομικού συστήματος, ενισχύεται η αδράνεια
 - Δεδομένου του μεγέθους της πρόκλησης που η χώρα έχει μπροστά της, θα ανέμενε κανείς ότι θα υπήρχε γνήσια αναζήτηση λύσεων σε χρονίζοντα και πλέον οξυμένα προβλήματα
 - Ορισμένα εξ' αυτών: ασφαλιστικό, φορολογία, μη εξυπηρετούμενα ιδιωτικά δάνεια, διαχείριση δημόσιας περιουσίας, δημόσιο χρέος

Προτεραιότητα η ανάκτηση της αξιοπιστίας

- Η οικονομική πολιτική δεν μπορεί να αντιμάχεται στην πράξη αλλά και στα επιμέρους, τους σκοπούς που υποτίθεται ότι ονομαστικά υπηρετεί
 - Το Ευρώ αποτελεί εκ κατασκευής ένα ακριβό νόμισμα, εντός του οποίου οικονομίες χαμηλής παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας συστηματικά θα αντιμετώπιζαν δυσχέρειες
 - Επομένως, απαιτείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο να ενδυναμωθούν οι θεσμοί και να προχωρήσει η εμβάθυνση της οικονομικής ένωσης
 - Αλλά και οικονομίες σαν την ελληνική **πρέπει να προχωρούν σε μεταρρυθμιστικές πολιτικές που ενισχύουν την παραγωγικότητά τους**

Η ελληνική οικονομία έχει σημαντικότερα μη αξιοποιούμενα πλεονεκτήματα και δυνατότητες που, υπό συνθήκες, μπορούν να οδηγήσουν σε υψηλότερη ανάπτυξη από την Ευρωζώνη

Επισκόπηση Τριμηνιαίας

Συνεχίζει να επιδεινώνεται το διεθνές περιβάλλον

- Επιβράδυνση παγκόσμιας μεγέθυνσης - παγκόσμιου εμπορίου το 2015: από 3,4% για αμφότερα το 2014, σε 3,1% και 2,6% αντίστοιχα
 - → η χαμηλότερη ανάπτυξη μετά την παγκόσμια κρίση του 2009
- Αρχικές προβλέψεις για επιτάχυνση παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης (3,4%) το 2016 δύσκολα θα επαληθευτούν
- **Παράγοντες αβεβαιότητας:**
 - i) επιβράδυνση κινέζικης οικονομίας από προσαρμογή σε πιο βιώσιμο πρότυπο ανάπτυξης,
 - ii) τιμές ενέργειας – βασικών προϊόντων, για παραγωγούς και για αγοραστές,
 - iii) αύξηση αμερικανικών επιτοκίων (προσέλκυση διεθνών κεφαλαίων)
 - iv) συνεχιζόμενες γεωπολιτικές εντάσεις στη Μέση Ανατολή
- **Πιθανές αναταράξεις εντός Ευρώπης:**
 - i) Brexit και δυνητικές επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική ευστάθεια της ΕΕ και ευρύτερα, στη συνοχή της
 - ii) διαχείριση μεταναστευτικών – προσφυγικών ροών

Συνεχίζει να επιδεινώνεται το διεθνές περιβάλλον

- Δείκτες κλίματος και προσδοκιών: επικράτηση επιβραδυντικών δυνάμεων με σημαντικές τάσεις επιδείνωσης στις κυριότερες οικονομικές ζώνες παγκοσμίως
- **Ρυθμός μεγέθυνσης στην Ευρωζώνη: +1,8% (2015) και 1,9% (2016)**
- **Τάση διαφοροποίησης των συνιστωσών της ανάπτυξης στην ΕΕ και Ευρωζώνη**
 - Αρνητικές ή μηδενικές καθαρές εξαγωγές από το 2014, για πρώτη φορά τουλάχιστον την τελευταία 15ετία, που συνεχίστηκαν το 2015 → μεσοπρόθεσμα, οι καθαρές εξαγωγές δεν θα αποτελούν αναπτυξιακό μοχλό για την ευρωπαϊκή οικονομία

Επιστροφή οικονομίας σε ύφεση το 2015

Σημαντική αλλά ήπια υποχώρηση ΑΕΠ (Οκτ. - Δεκ. 2015): **-0,8%**, έναντι -1,7% στο γ' τρίμ.'15 και ανόδου 0,9% στο δ' τρίμ. 2014

Ύφεση 0,3% το 2015, έναντι ήπιας ανάπτυξης 0,7% το 2014

Αρνητικά στο προϊόν επέδρασε :

- **Εκτεταμένη υποχώρηση επενδύσεων (-13,2%), έναντι +9,8% το 2014**
 - Πτώση αποκλειστικά από περιορισμό αποθεμάτων
 - Διεύρυνση σχηματισμού πάγιου κεφαλαίου για πρώτη φορά από το 2007 (+0,9%), από επενδύσεις σε μεταφορικό & μηχανολογικό εξοπλισμό στο α' εξάμηνο
- **Υποχώρηση εξαγωγών, για πρώτη φορά από το 2011 (-3,7%, έναντι +7,4% το 2014)**
 - Αποκλειστικά από συρρίκνωση εξαγωγών υπηρεσιών στο β' εξάμηνο (-22,2%), σε διεθνείς μεταφορές – λοιπές υπηρεσίες (-11,2% στο σύνολο του έτους)
 - Αύξηση εξαγωγών αγαθών στο έτος (μ.ο. +3,2%), κυρίως λόγω α' εξαμήνου.

Επιστροφή σε ύφεση...

Θετικά στο προϊόν:

- **Οριακή αύξηση εγχώριας καταναλωτικής δαπάνης**
 - Μικρή αύξηση κατανάλωσης νοικοκυριών για πρώτη φορά από το 2009 (+0,2%, έναντι σταθερότητας πρόπερσι)
 - Από υψηλότερες καταναλωτικές δαπάνες 1,2% στο α' εξαμ., εξαιτίας της υψηλής πολιτικής αβεβαιότητας από τις παρατεταμένες διαπραγματεύσεις
 - Αμετάβλητη δημόσια κατανάλωση (-0,1%), έναντι μείωσης -2,4% το 2014
 - Διεύρυνση δημόσιων καταναλωτικών δαπανών από επαναπροσλήψεις – μη συνέχιση μεταρρύθμισης δημόσιου τομέα
- **Συρρίκνωση εισαγωγών (-6,9%), μετά από άνοδο 7,8% το 2014**
 - Ισχυρότερες οι επιδράσεις των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων στις εισαγωγές καθ' όλο το β' εξάμηνο
 - Περιορισμός ελλείμματος εξωτ. τομέα κατά 43,3% σε εθνικολογιστικούς όρους, στο 1,5% του ΑΕΠ

Κρατικός Προϋπολογισμός 2015 – τελικά στοιχεία

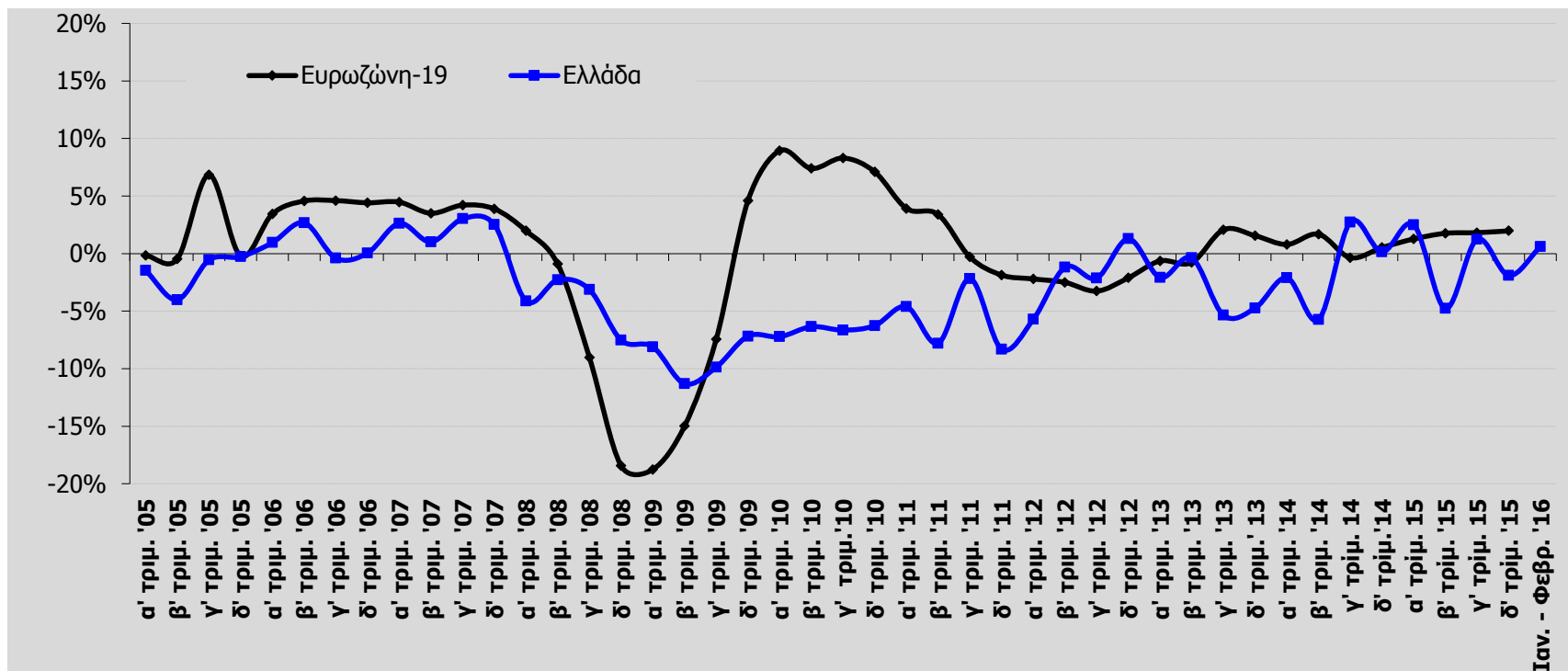
- **Πρωτογενές αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού:** πλεόνασμα €2,3 δισεκ., έναντι αρχικού στόχου €5,8 δισεκ. (στόχος όμως Νοέμβριος 2014)
- **Συνολικό Ισοζύγιο ΚΠ:** έλλειμμα €3,5 δισεκ., αντί στόχου €0,1 δισεκ.
- Το συνολικό αποτέλεσμα επιβαρύνει η δημιουργία **νέων υποχρεώσεων της Γενικής Κυβέρνησης, ύψους €1,6 δισεκ.**, που θα καλυφθούν από τον Κρατικό Προϋπολογισμό
 - *Κυριότερη αιτία των μεγάλων αποκλίσεων η υστέρηση των εσόδων*
 - *Άτυπη, αλλά σημαντική αναθεώρησή τους στον Προϋπολογισμό του 2016 (-€4,3 δισεκ.)*
 - *Υστέρηση εσόδων παρά τα έκτακτα, εφάπαξ μη φορολογικά έσοδα και τα μέτρα του περασμένου Ιουλίου*

Κρατικός Προϋπολογισμός 2016

- Υπέρβαση στόχων Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου: πρωτογενές πλεόνασμα €3,0 δισεκ., έναντι στόχου πλεονάσματος €1,1 δισεκ.
- **Συνολικό Ισοζύγιο ΚΠ: πλεόνασμα €1,3 δισεκ., αντί στόχου ελλείμματος €0,6 δισεκ.**
- Υπέρβαση εξίσου από συγκράτηση δαπανών - υπέρβαση εσόδων, αλλά και συγκυριακούς παράγοντες:
 - *Μεγαλύτερη του στόχου επιτάχυνση απολήψεων ΠΔΕ από ΕΕ, που θα επιβραδυνθεί*
 - *Υπερβάλλοντα εφάπαξ μη φορολογικά έσοδα (ΤτΕ)*
 - *Μεγάλη διεύρυνση ληξιπρόθεσμων οφειλών δημοσίου (+€716 εκατ. στο α' δίμηνο)*

Αρκετές διακυμάνσεις στη βιομηχανία

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

2015: +0,6% έναντι -1,9% το 2014

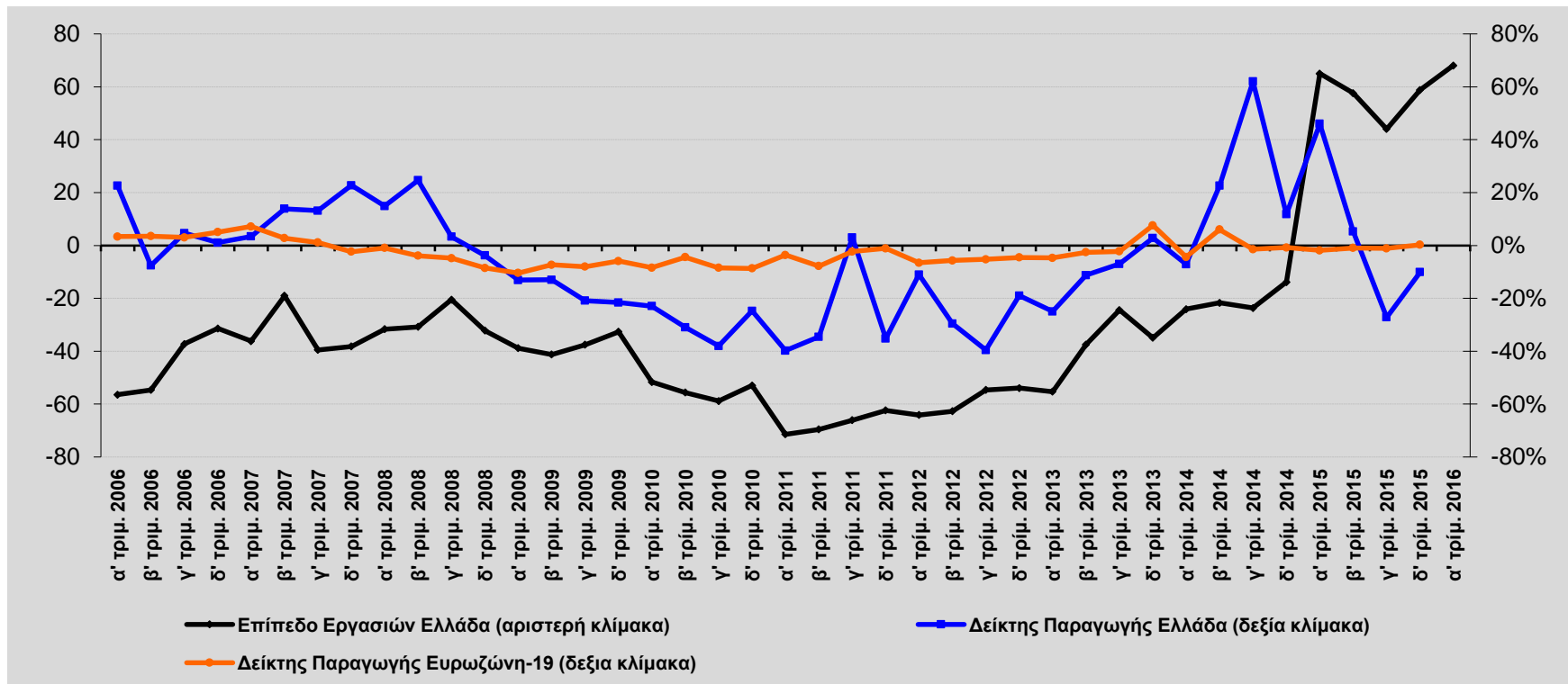
Ιαν. 2016: +4,6%, αλλά **Φεβρ. 2016:** -3,0%

+0,6% στο πρώτο δίμηνο του 2016, έναντι +1,0% πέρυσι

Μεταποίηση +3,0%, Ορυχεία - Λατομεία -9,6%, Ηλεκτρισμός -3,9%, Παροχή Νερού -2,2%

Κατασκευές: Διόρθωση της σημαντικής ανόδου του 2014

Δείκτης Παραγωγής στις Κατασκευές και Δείκτης Επιπέδου Εργασιών (τριμηνιαίες μεταβολές)

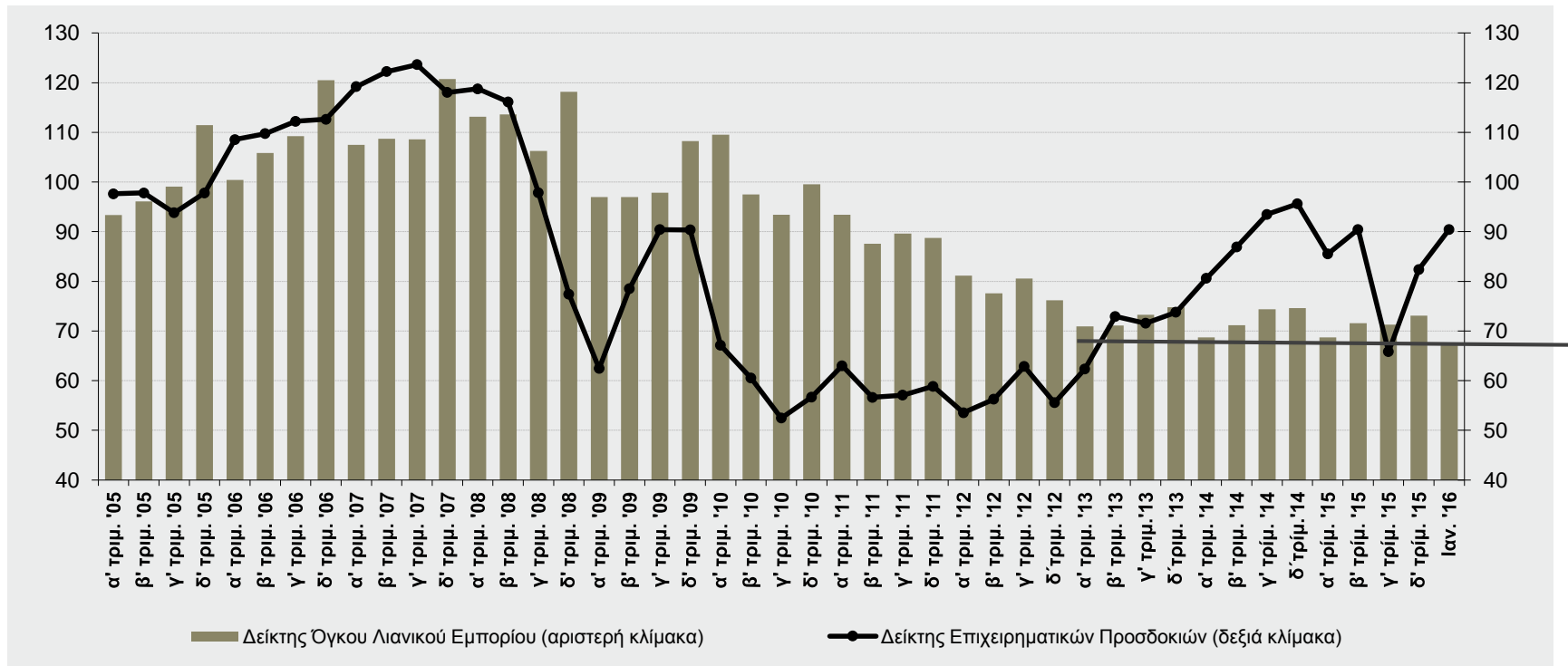

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ - Eurostat

2015: -2,4%
2014: +15,1 %

Επιδεινώθηκε το λιανικό εμπόριο το 2015

Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου (2010=100) και Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών Λιανικού Εμπορίου (1996-2006=100)

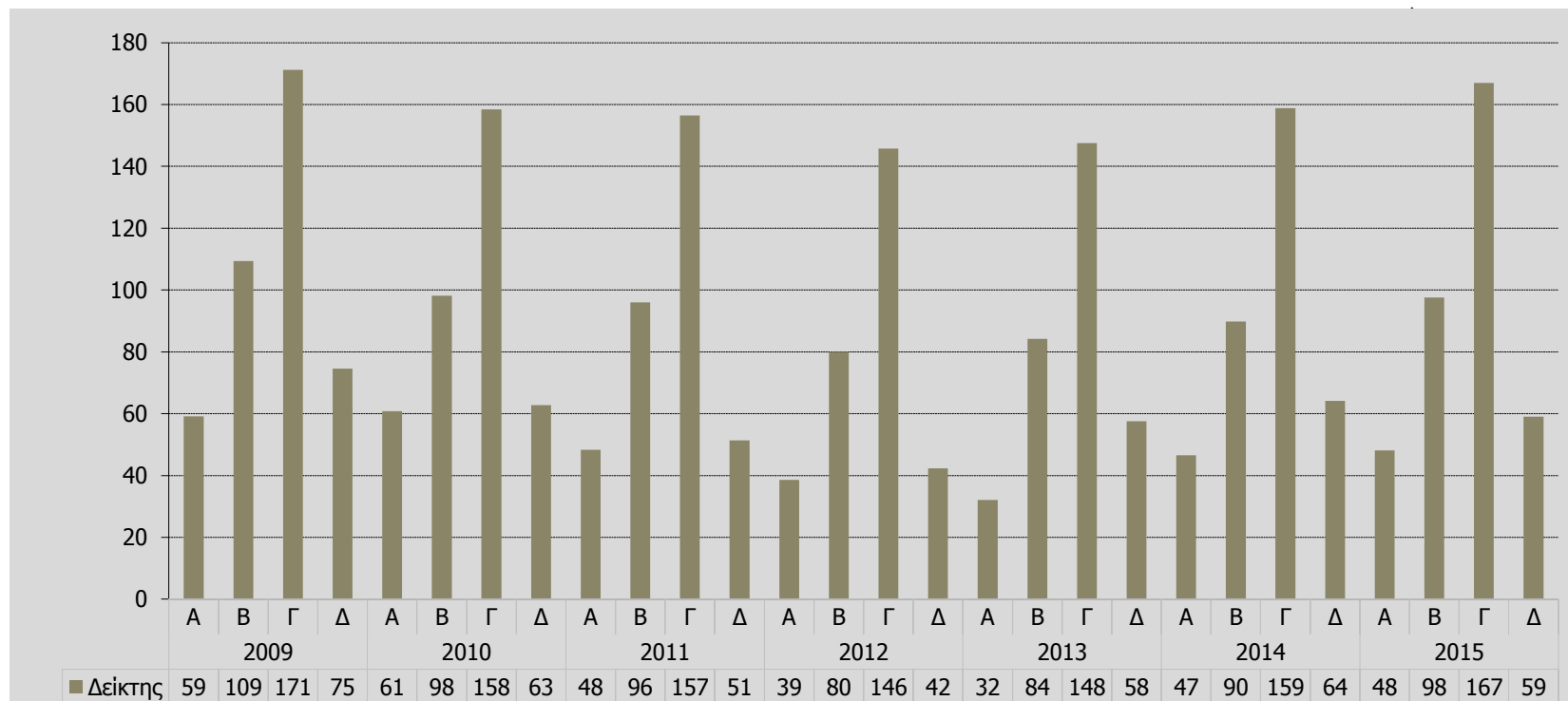

Πηγές: ΙΟΒΕ, ΕΛΣΤΑΤ

2015: -1,5% 2014: -0,4%
Συνέχιση κάμψης τον Ιανουάριο: -2,2%

Άνοδος στις Υπηρεσίες σε σχέση με το 2014. Βελτίωση και στον Τουρισμό, αν και ηπιότερη από το 2014

Δείκτης Κύκλου Εργασιών σε Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Εστίασης

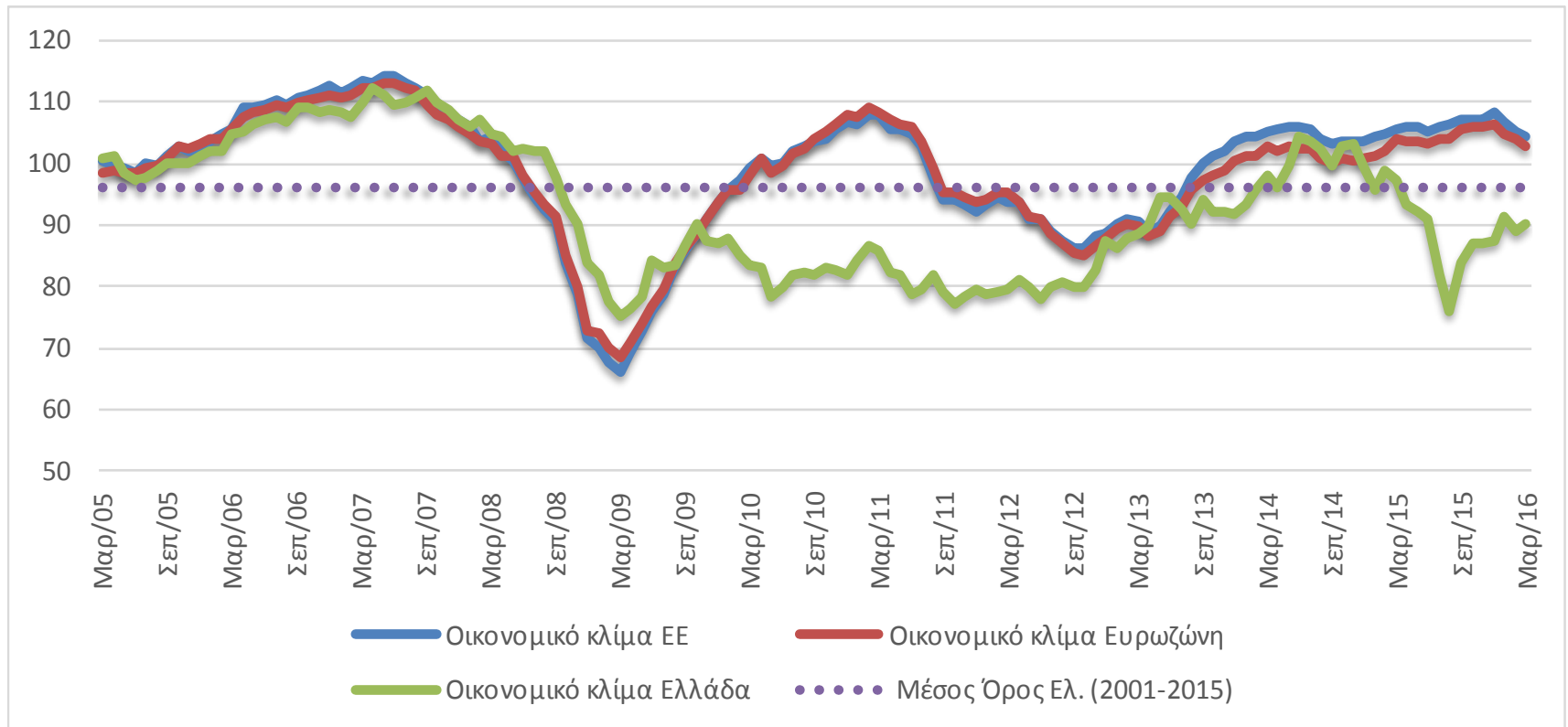

Πηγές: IOBE, ΕΛΣΤΑΤ

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας IOBE: απαισιοδοξία κατά το πρώτο τρίμηνο του 2016 σε όλους τους κλάδους πλην Τουρισμού

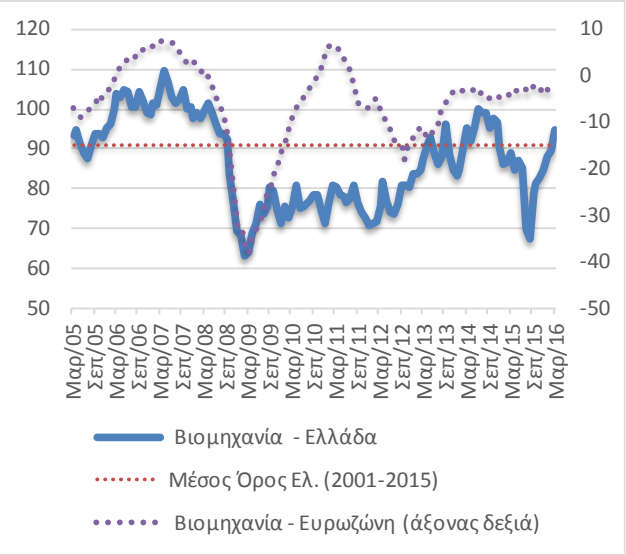
Βελτίωση οικονομικού κλίματος στο α' τρίμηνο φέτος, ωστόσο δυσμενέστερο από πέρυσι. Χαμηλότεροι και οι μέσοι ευρωπαϊκοί δείκτες

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

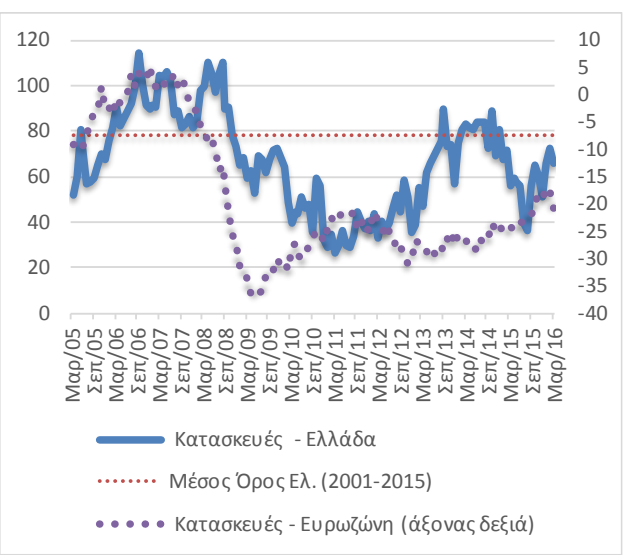

Βελτίωση προσδοκιών το α' τρίμηνο σε όλους σχεδόν τους τομείς,

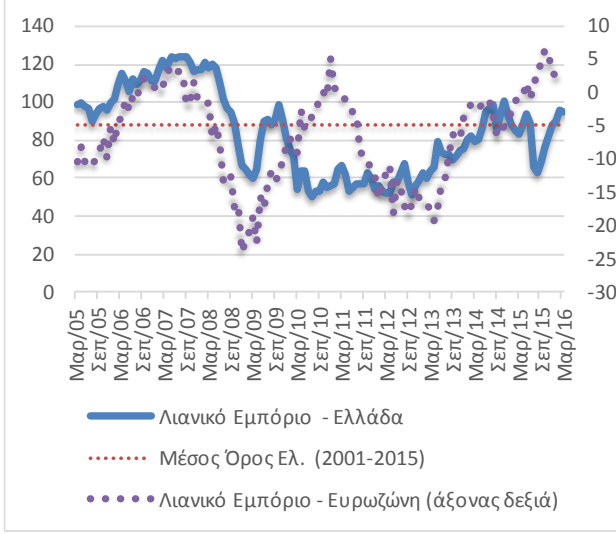
Βιομηχανία

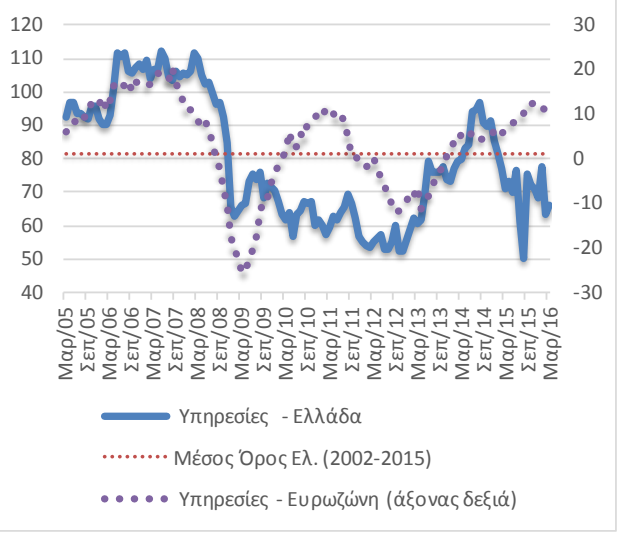
Κατασκευές

Λιανικό Εμπόριο

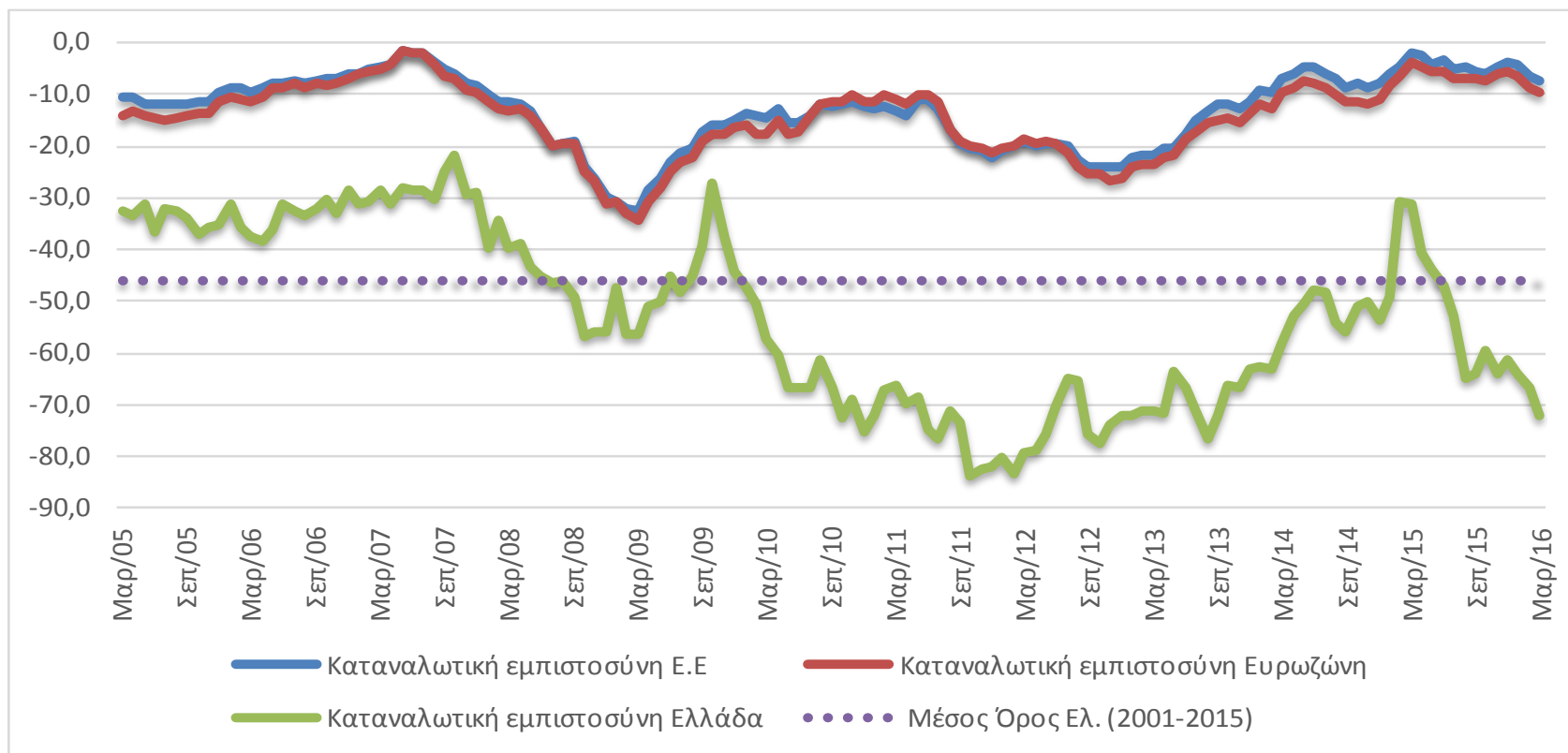

Υπηρεσίες

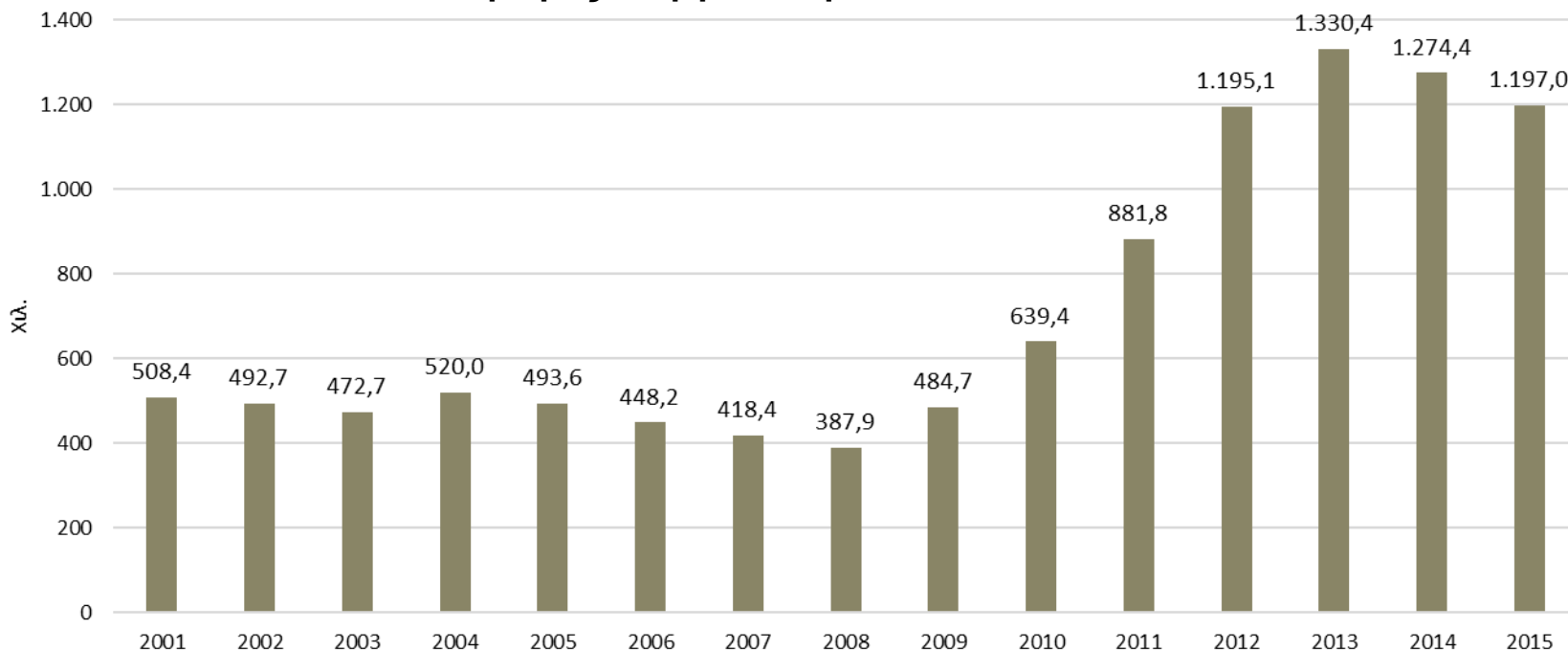
Όμως σημαντική υποχώρηση καταναλωτικής εμπιστοσύνης στο α' τρίμηνο, κατακόρυφη κάμψη σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο
Ελαφρά επιδείνωση και των αντίστοιχων ευρωπαϊκών δεικτών

Καταναλωτική Εμπιστοσύνη

Μείωση ανεργίας το 2015: 24,9% η ανεργία το από 26,5% το 2014

Αριθμός ανέργων στην Ελλάδα 2001-2015

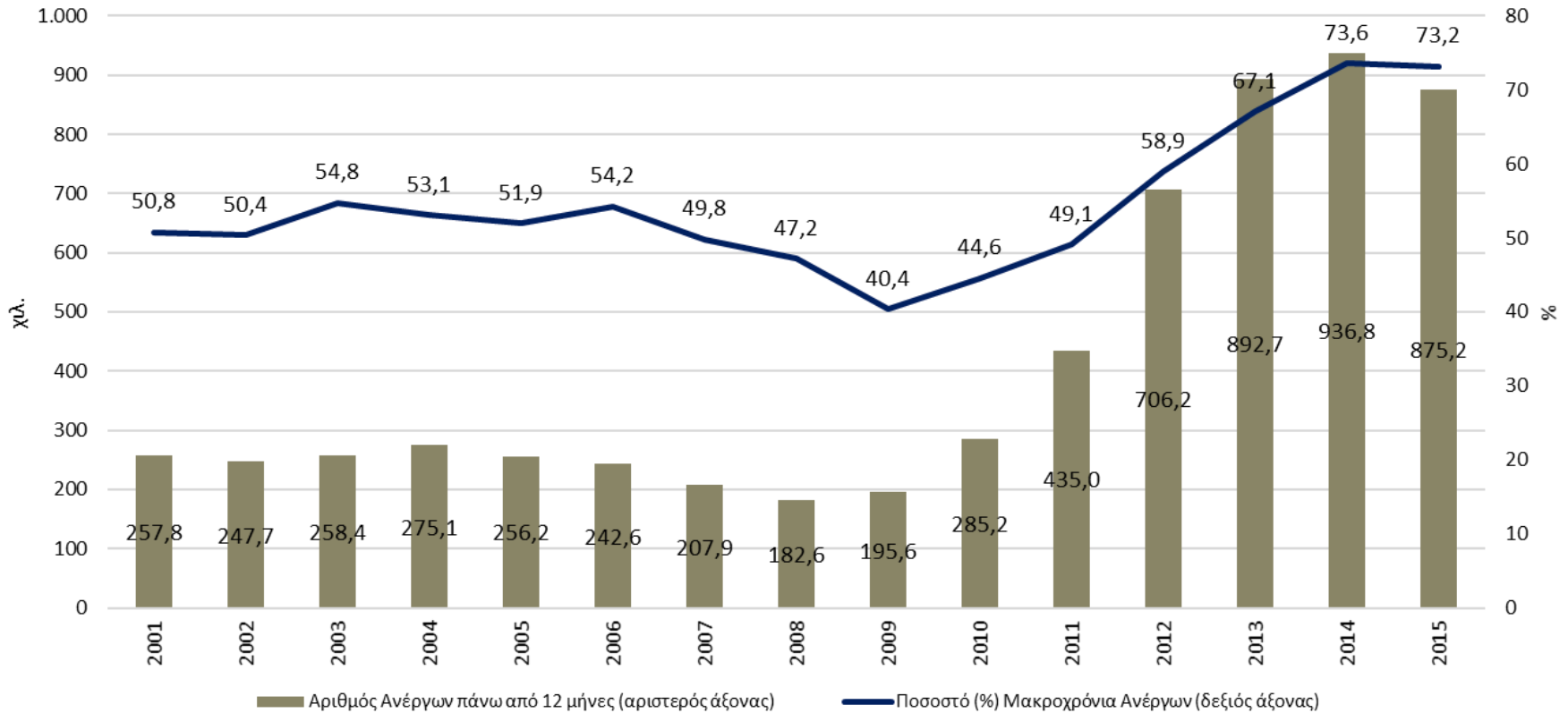

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Ιανουάριος 2016: 25,7%, από 26% τον Ιαν. 2015 και 24,5% τον 12/2015.
- Αύξηση απασχόλησης σε 12 κλάδους το 2015. Ενδεικτικά: Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας (+52,9%), Τουρισμός (+9,6%), Επαγγελματικές, Επιστημονικές και Τεχνικές Δραστηριότητες (+6,4%), Μεταποίηση (+5,7%), Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο (+5,6%),
- Μείωση απασχόλησης σε 9 κλάδους το 2015. Ενδεικτικά: Ορυχεία-Λατομεία (-7,8%), Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες (-5,1%), Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου, Ατμού και Κλιματισμού (-4,5%), Κατασκευές (-4,2%).

Υποχώρησε (οριακά) το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων πέρυσι, για πρώτη φορά από το 2009

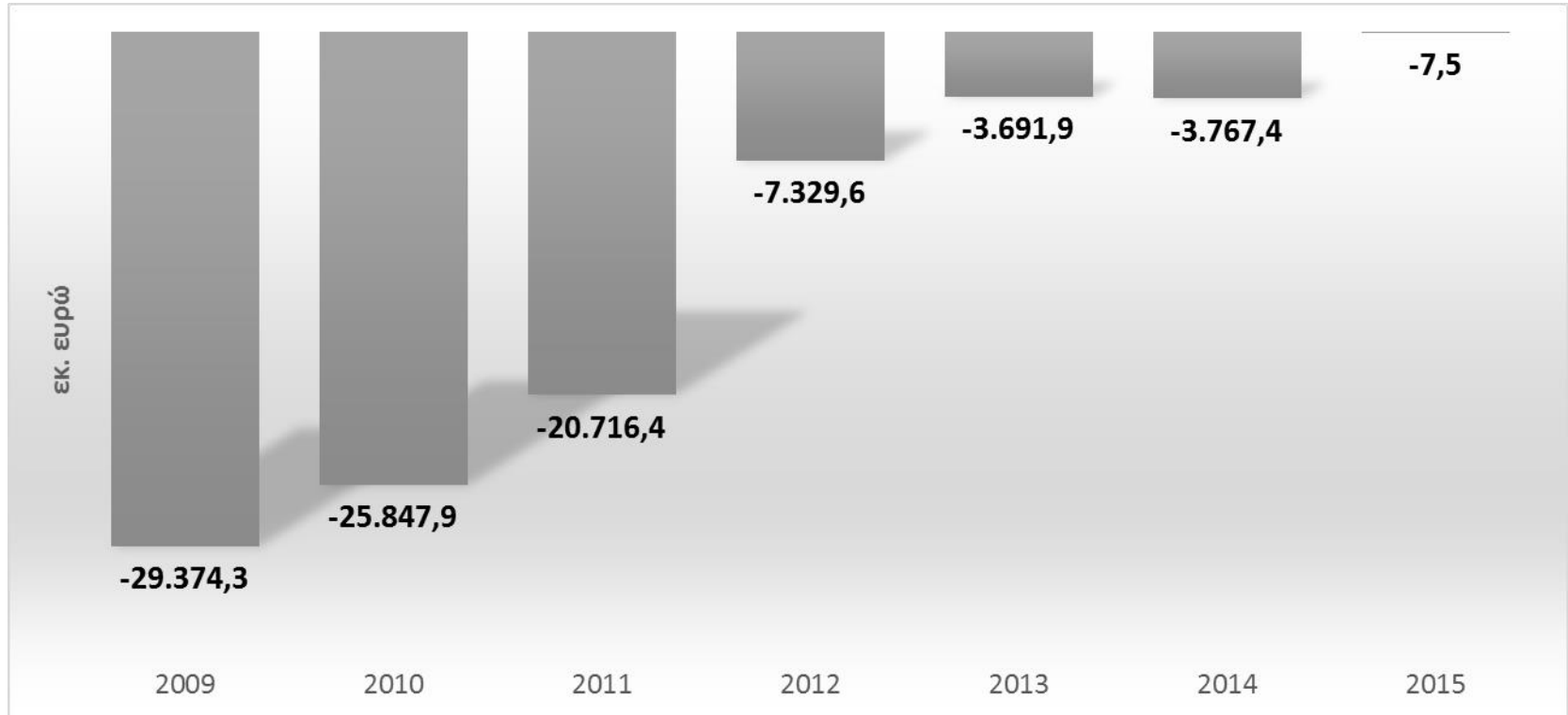
Μακροχρόνια άνεργοι (αριθμός και ποσοστό ως προς το σύνολο των ανέργων)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ισοσκελισμένο το Ισοζύγιο ΤΣ το 2015, κυρίως λόγω κάμψης των εισαγωγών αγαθών

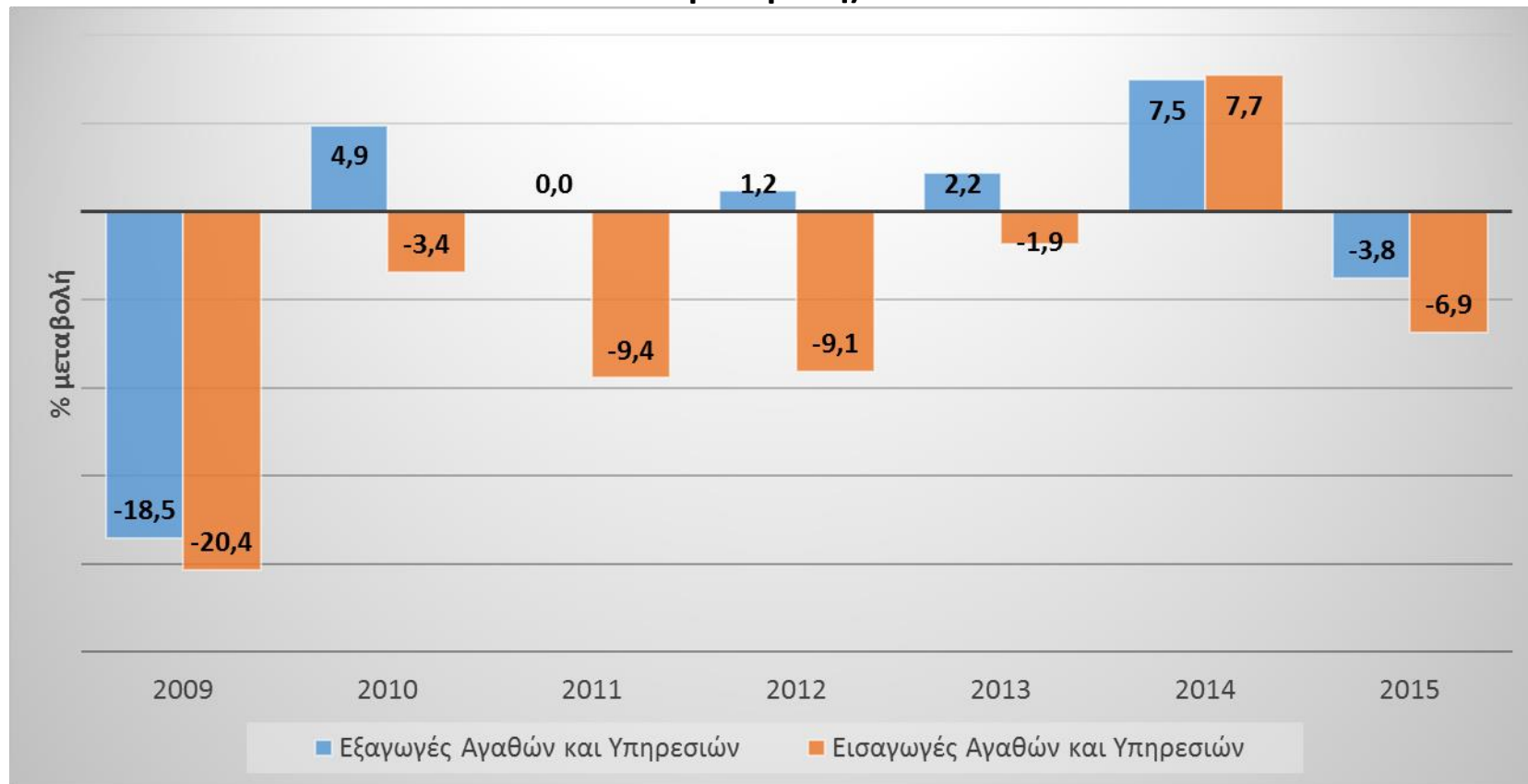
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2009-2015

Πηγή: ΤτΕ

Πτώση εξαγωγών το 2015, μετά την άνοδο του 2014

Εξαγωγές και Εισαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών, σταθερές τιμές 2010 (% μεταβολή)

Πηγή: Eurostat, επεξεργασία στοιχείων IOBE

Μέση Μεταβολή 2010-2014

Εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών: +3,1%

Εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών: -3,2%

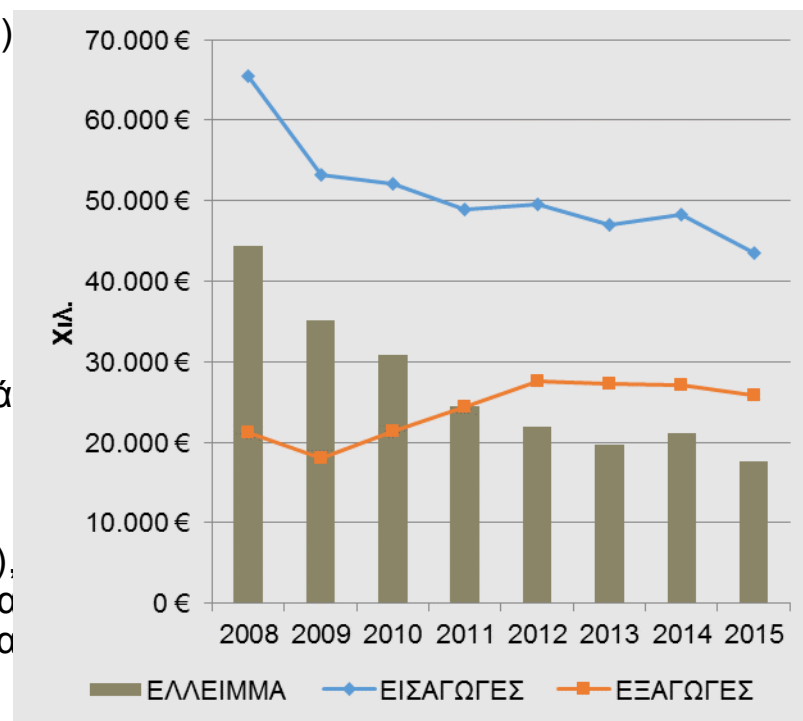
Μείωση ελλείμματος εμπορικού ισοζυγίου αγαθών το 2015 κατά 15,8%

Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2015:

- **Εξαγωγές** : -5,3% (€25,6 δισεκ., με τα πετρελαιοειδή)
 - **+7,6% (€17,9 δισεκ. χωρίς πετρελαιοειδή-πλοία)**
- **Εισαγωγές**: -9,8% (€42,6 δισεκ.)
- **Εμπορικό έλλειμμα**: -17,1%
- **Έντονη εξασθένιση**: «Καύσιμα» (-26,4%)
- **Αύξηση**: «Αγροτικά προϊόντα»(12,4%), «Βιομηχανικά Προϊόντα» (6,8%)

Αγορές:

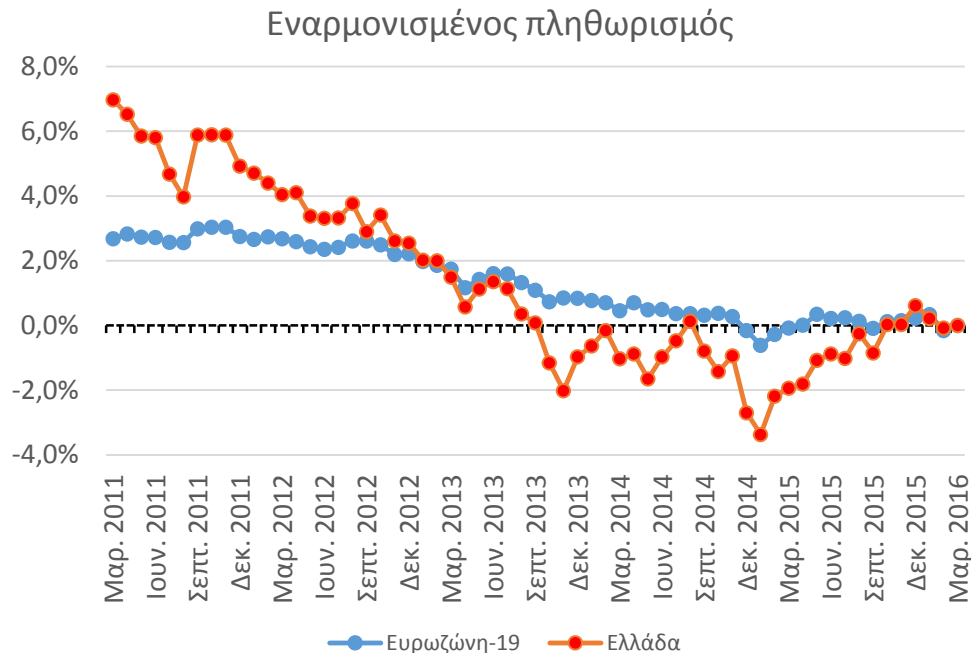
- **Απώλειες**: Τουρκία (47,6%), Εσθονία (6,1%), Ουκρανία (24,1%), Βουλγαρία (5,9%), Ρωσία (40,2%), Τυνησία (42,2%), Μαρόκο (39%), Κίνα (16,6%),
- **Ανοδος**: Ε.Ζ.(13,5%), ΕΕ-28 (10,6%), Β.Αμερική (46,6%), Κύπρος (14,4%), Ιταλία (15,9%), Ην.Βασίλειο (10%), Γερμανία (4,2%), Αίγυπτος (38%),

Ιαν. – Φεβρ. 2016 (προσωρινά στοιχεία): -7,6% (€3,6 δισεκ., με τα πετρελαιοειδή).

+0,4% (€2,83 δισεκ. χωρίς πετρελαιοειδή – πλοία)

Συνέχιση αποπληθωρισμού, ηπιότερη από πέρυσι

- **Α' τρίμ. 2016:** Σαφώς ηπιότερη πτώση τιμών έναντι ίδιας περιόδου 2015: -0,9%, έναντι -2,4%
- Μικρή κλιμάκωση αποπληθωρισμού έναντι δ' τρίμ. 2015 (-0,6%)
- Αυξητική επίδραση υψηλότερου **ΦΠΑ** στις τιμές (άνοδος 2,7% σε ξενοδοχεία-καφέ-εστιατόρια, +1,3% σε αλκοολούχα ποτά – καπνό)
- Συντήρηση αποπληθωρισμού από **νέα μείωση τιμών πετρελαίου** (Στέγαση -4,5%, Μεταφορές -3,3%)

- **Γενικός Δείκτης Τιμών Παραγωγού (Ιαν. – Φεβ. 2016):** -9,4%, μεγαλύτερη μείωση δεκαετίας
- **Τιμές Εισαγόμενων Προϊόντων (Ιαν. 2016):** -8,3% έναντι -12% ένα χρόνο πριν

Μεσοπρόθεσμες εξελίξεις

- **Επιπτώσεις στην οικονομία από την παρατεταμένη αξιολόγηση**
 - Προεξοφλούνται αρνητικές επιδράσεις για τις επερχόμενες αλλαγές, στις αποφάσεις των οικονομικών μονάδων, νοικοκυριών και επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως των πραγματικών παρεμβάσεων
 - Υψηλό κόστος τραπεζών για άντληση ρευστότητας από την ΕΚΤ μέσω ΕΛΑ
 - Αν και η αβεβαιότητα δεν ευνοεί την οικονομική δραστηριότητα, η προς τα πίσω μετάθεση των μέτρων περιορίζει τις υφεσιακές τους επιδράσεις φέτος (και τις μεταθέτει για το 2017 → carry over effect)
- **Άμεσες επιδράσεις από την ολοκλήρωσή της (μέτρα ύψους σχεδόν 2 δισεκ. € για το 2016)**
 - Πιέσεις στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών από φορολογικά μέτρα, αυξήσεις εισφορών, αλλαγές στο ασφαλιστικό σύστημα
 - Άνοδος κόστους επιχειρήσεων από αύξηση έμμεσων φόρων στην ενέργεια, ενδεχομένως υψηλότερες εργοδοτικές εισφορές

Μεσοπρόθεσμες εξελίξεις

Η «άλλη» πλευρά μιας συμφωνίας:

- Διαπραγματεύσεις για διευκόλυνση εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους
- Σχεδόν βέβαιη επαναποδοχή ελληνικών ομολόγων ως εγγυήσεων από ΕΚΤ (επιναφορά waiver) → μείωση κόστους κεφαλαίου
- Ενίσχυση εμπιστοσύνης καταθετών σε προοπτικές ελληνικής οικονομίας & ευρωστία τραπεζικού συστήματος:
 - Σταδιακή επιστροφή καταθέσεων
 - Μεγαλύτερη ευχέρεια παροχής πιστώσεων και
 - Επιτάχυνση άρσης περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων
- Ανάκαμψη διεθνούς αξιοπιστίας: αξιολόγηση προγράμματος μετά από 1,5 έτος

Πάρα ταύτα, για την αποκατάσταση της αξιοπιστίας διεθνώς, ιδίως σε επενδυτές, απαιτείται τακτική υλοποίηση των συμφωνημένων μέτρων - πολιτικών, όχι μερική ή επιλεκτική εφαρμογή τους.

Μεσοπρόθεσμες εξελίξεις

Παραμένει σε μετάβαση το τραπεζικό σύστημα – στενότητα ρευστότητας στην οικονομία

- Καταθέσεις ιδιωτικού τομέα σχεδόν στο επίπεδο του Ιουλίου '15 (+€854 εκατ. έως τον Φεβρουάριο, -€18,8 δισεκ. από πέρυσι) → δεν ανακάμπτει η αξιοπιστία
- Εν εξελίξει η υλοποίηση του νέου νόμου για δανειολήπτες και NPLs
- Νέα, εκτεταμένη κάμψη χρηματοδότησης προς επιχειρήσεις (-7,7% τον Ιαν.-Φεβ.)
- Απαιτείται σειρά εξελίξεων για αύξηση καταθέσεων ιδιωτικού τομέα → πιθανή τόνωση επενδύσεων από δ' τρίμ.

Ενίσχυση επενδυτικής δραστηριότητας από ΠΔΕ:

- Σημαντική επιτάχυνση από την αρχή του 2016 – Πληρωμές €2,7 δισεκ. τον Δεκ. '15
- Αύξηση ΠΔΕ το 2016 (+ €350 εκατ.), και από εκκίνηση νέου ΕΣΠΑ

Όμως, υποτονική δραστηριότητα ΤΑΙΠΕΔ:

- Ολοκλήρωση «ώριμων» διαγωνισμών, πολύ χαμηλή κινητικότητα σε «ανοιχτούς» και προγραμματισμένους για το τρέχον έτος

Μεσοπρόθεσμες εξελίξεις

Επιπλέον παράγοντες που θα επηρεάσουν τις επενδύσεις

- Πολεμική ένταση στην ευρύτερη περιοχή
- Πιθανή εξασθένηση διεθνούς ζήτησης
- Χαμηλό ενεργειακό κόστος

Πρόσθετη παράμετρος του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος οι προσφυγικές – μεταναστευτικές εισροές

- Δύσκολη μια οικονομική αξιολόγηση των επιδράσεών τους προς το παρόν
- Η αβεβαιότητα ως προς την τάση των εισροών μελλοντικά και τη δυνατότητα αποδοτικού συντονισμού, εντός του κράτους, με άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς, έχουν κλιμακώσει την ανησυχία εγχωρίως

Μεσοπρόθεσμες εξελίξεις

Εξωτερικός τομέας

Εξαγωγές

- Σταθερότητα εξαγωγών προϊόντων εκτός πετρελαιοειδών – πλοίων στην αρχή του 2016, έναντι σημαντικής ανόδου πέρυσι → σημαντική απώλεια δυναμικής, εφόσον συνεχιστεί ή εξελιχθεί σε πτώση
- Σταθερά χαμηλή ισοτιμία ευρώ / δολαρίου → ενίσχυση ανταγωνιστικότητας κόστους
- Αύξηση τουριστικών εσόδων και φέτος, αν και μικρότερη από πέρυσι
- Εξασθένιση αρνητικής επίδρασης πετρελαιοειδών
- Νέα κάμψη διεθνών μεταφορικών υπηρεσιών

Μεικτό αποτέλεσμα → γύρω από το περυσινό τους επίπεδο, ίσως λίγο χαμηλότερα

Μεσοπρόθεσμες εξελίξεις

Εξωτερικός τομέας

Εισαγωγές

- Εντονότερη αντίδραση σε κάθε χαλάρωση των capital controls από τις εξαγωγές
 - Μεγάλη μετάθεση εισαγωγών στο μέλλον από τους ελέγχους στην κίνηση κεφαλαίων, που αποτρέπει εκτεταμένη πτώση τους
- Εκ νέου **υποχώρηση εισαγωγών**, λόγω μείωσης καταναλωτικής ζήτησης – επενδύσεων, έκτακτων αγορών στο α΄εξάμηνο 2015 ($\approx -5\%$)
 - Ανασχετικός παράγοντας στην πτώση η περυσινή ισχυρή επίδραση των capital controls

Προβλέψεις 2016

- **Υποχώρηση ιδιωτικής κατανάλωσης** από εφαρμογή νέων μέτρων – αποτέλεσμα βάσης α' εξάμ. 2015 ($\approx -1,0$ με $-2,0\%$)
 - Συγκράτηση πτώσης από υψηλότερη απασχόληση στο α' εξάμ. πέρυσι
- **Περιστολή δημόσιας κατανάλωσης** λόγω επανεκκίνησης δημοσιονομικής προσαρμογής ($\approx -2,0$ με $-3,0\%$)
 - Ενιαίο μισθολόγιο
- **Αναβολή επενδύσεων ($\approx -4,0$ με $-5,0\%$) από:**
 - Στενότητα επενδυτικών πόρων (με εξαίρεση ΠΔΕ)
 - Υποτονική ζήτηση εγχωρίως και διεθνώς για τα ελληνικά προϊόντα
 - Περιορισμένη δραστηριότητα σε παραχωρήσεις - ιδιωτικοποιήσεις
 - Εκκρεμείς ρυθμίσεις δανείων
 - Αναμονή νέων μέτρων - σταθερής υλοποίησης νέου Μνημονίου

2016: Μικρή κλιμάκωση ύφεσης, στο 1,0%

Προβλέψεις 2016

Μικρή ενίσχυση ανεργίας

- Επίπτωση νέων μέτρων σε ιδιωτική κατανάλωση και ακολούθως στην απασχόληση κλάδων προϊόντων – υπηρεσιών για τον τελικό καταναλωτή (Λιανικό Εμπόριο – Εστίαση)
- Μικρή η περαιτέρω ενίσχυση στον **Τουρισμό**, κάμψη στη **Μεταποίηση**
- **Κατασκευές**: Άνοδος στα Δημόσια Έργα από ΠΔΕ – πτώση στην Οικοδομή
- Συμβολή δημόσιου τομέα στην απασχόληση με τα **προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα**

Ελαφρώς υψηλότερα η ανεργία το 2016 (25,2%)

Σχετική σταθερότητα τιμών, μετά από μία τριετία έντονης πτώσης τους

- Συνέχιση επίδρασης από νέα πτώση τιμής πετρελαίου, σαφώς μικρότερη από πέρυσι
- Νέος αποπληθωριστικός παράγοντας το χαμηλότερο διαθέσιμο εισόδημα, λόγω νέων μέτρων
- Σημαντική ανάσχεση αποπληθωρισμού από το δ' τρίμ. 2015 από την αύξηση ΦΠΑ
 - Θα συνεχιστεί – ενισχυθεί από την επερχόμενη νέα αύξηση έμμεσων φόρων

Μηδενικός πληθωρισμός ή μικρή πτώση τιμών το τρέχον έτος

Παρουσίαση Μελέτης ΙΟΒΕ:

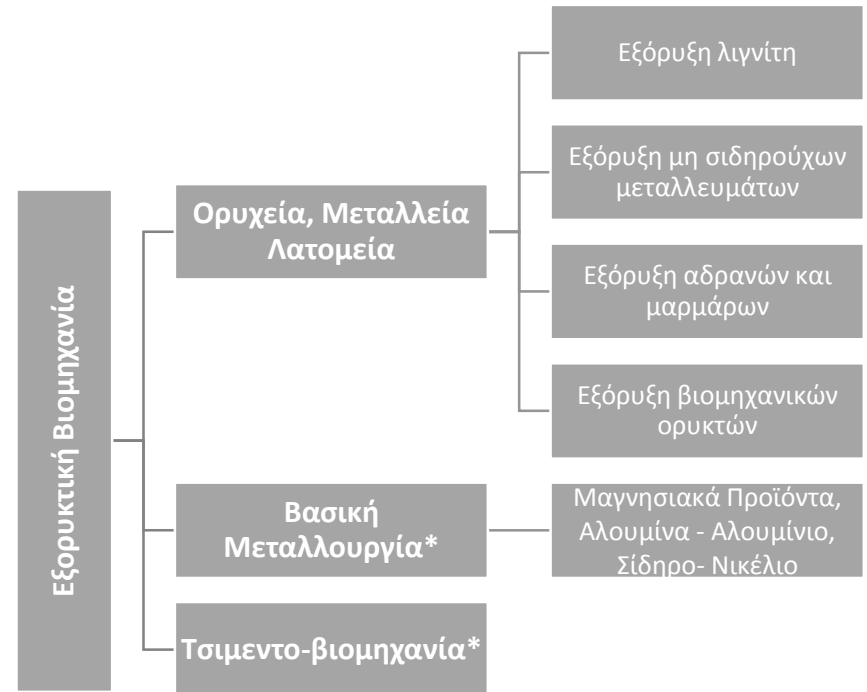
Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Όλη η μελέτη διαθέσιμη εδώ: http://iobe.gr/research_dtl.asp?RID=123

Σκοπός της Μελέτης

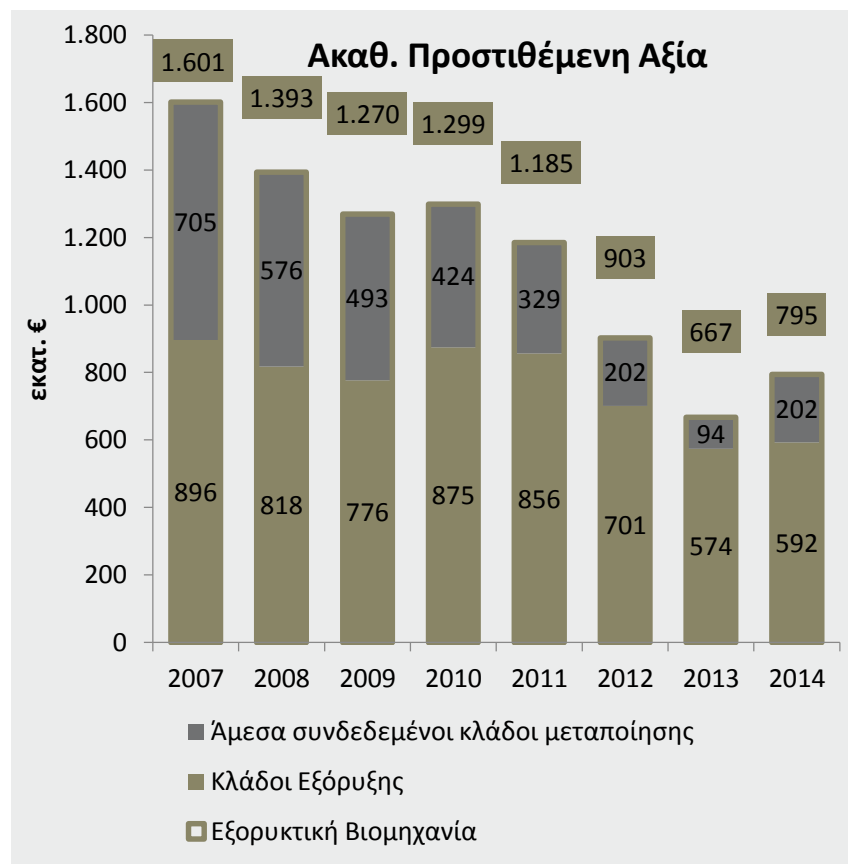
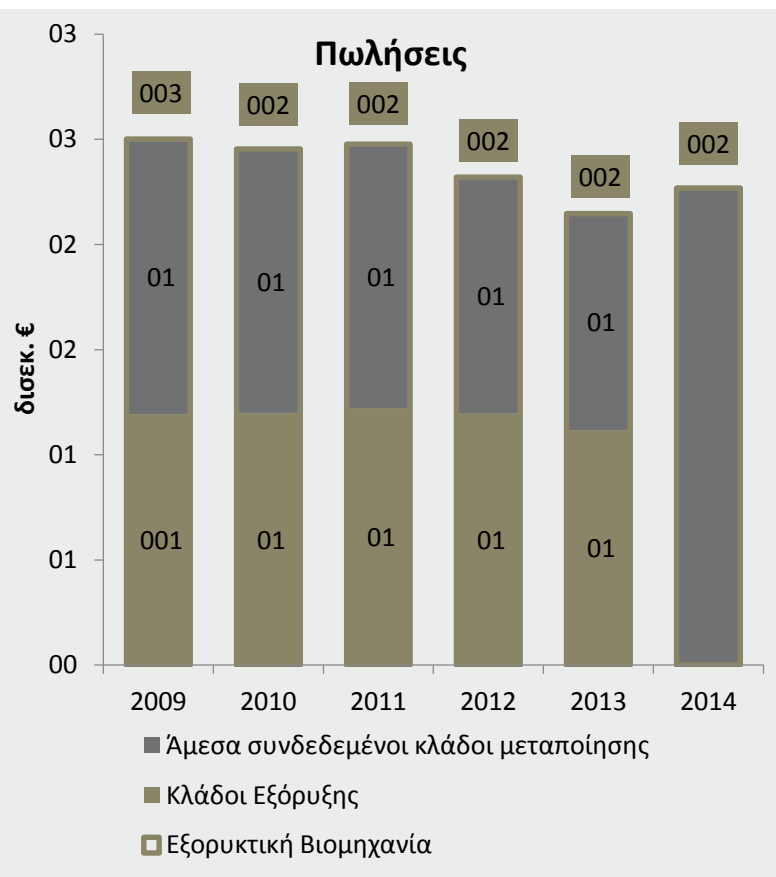
Αποτίμηση και αξιολόγηση της ευρύτερης οικονομικής σημασίας της εξορυκτικής βιομηχανίας στην Ελλάδα

Εξέταση των προϋποθέσεων που θα διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα και την περαιτέρω ανάπτυξή της

* Καθετοποίηση ελληνικών ορυκτών πρώτων υλών

Η αξία πωλήσεων της εξορυκτικής βιομηχανίας εκτιμάται σε €2,3 δισεκ. το 2014, από €2,5 δισεκ. το 2009

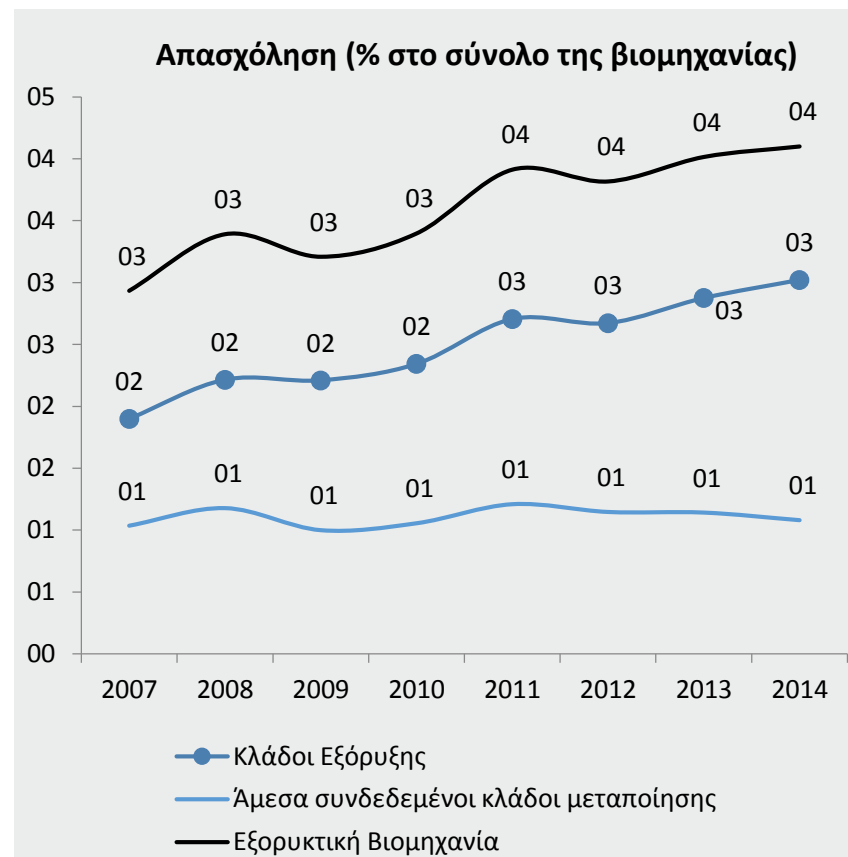

Πηγές: ΣΜΕ, ΔΕΗ – Ετήσιοι Απολογισμοί, Eurostat, **Επεξεργασία στοιχείων:** IOBE
 Σημ.: Τα μεγέθη για το 2014 προέρχονται από εκτίμηση. Όλα τα μεγέθη εκφράζονται σε τρέχουσες τιμές.

Πηγή: Eurostat

Υποχώρηση προστιθέμενης αξίας 50% την ίδια περίοδο, με άνοδο το 2014

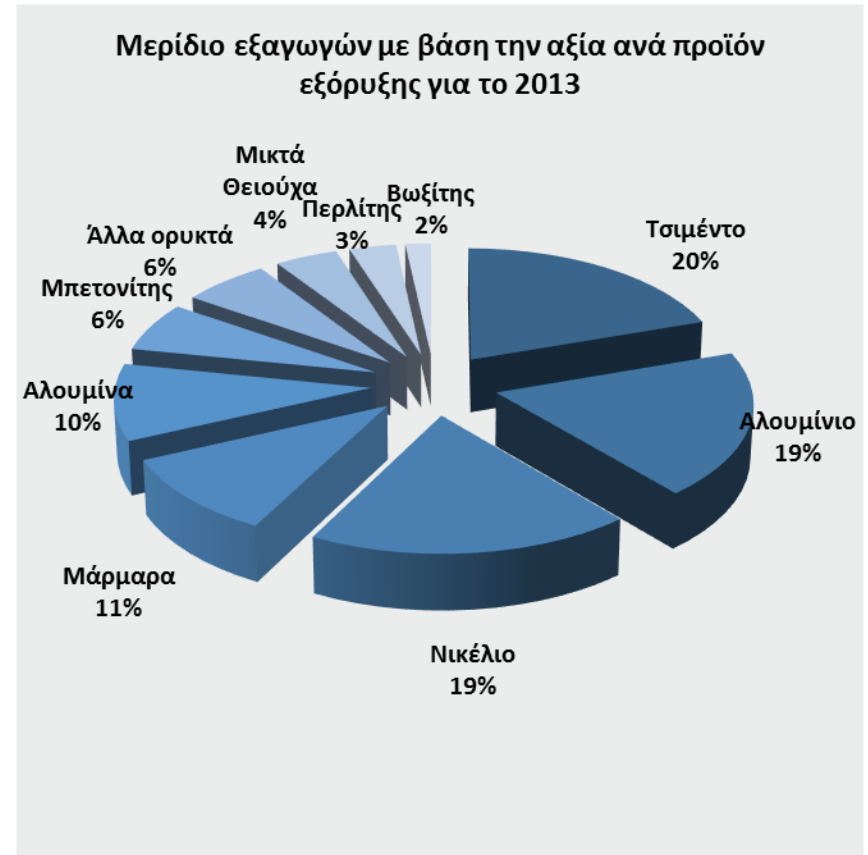
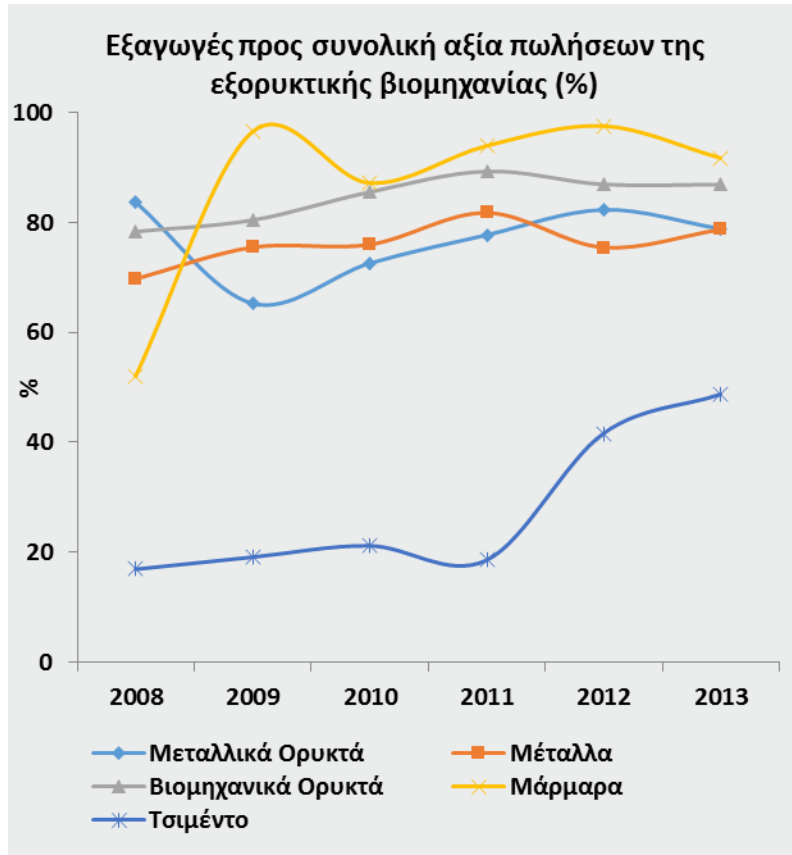
Σχετικά σταθερή η απασχόληση μεταξύ 2007 και 2014

Πηγή: Eurostat

Αύξηση του μεριδίου στο σύνολο της βιομηχανίας στο 4,1%, από 2,9% το 2007

Η αξία των εξαγωγών ανέρχεται σε 50% των συνολικών πωλήσεων στο σύνολο της εξορυκτικής βιομηχανίας

Πηγή: ΣΜΕ, Έκθεση Δραστηριοτήτων 2014

Η διασπορά των προϊόντων, εφαρμογών και εξαγωγικών προορισμών συνεισφέρει στη διατήρηση της δραστηριότητας και στον περιορισμό των κινδύνων

Η συνολική επίδραση στο ΑΕΠ και την απασχόληση προσεγγίζει το 3,4% (€6,2 δισεκ. και 118 χιλ. αντίστοιχα)

Δραστηριότητα	Άμεση	Έμμεση	Προκαλούμενη	Συνολική
Ευρύτερη επίδραση στο ΑΕΠ (€ εκατ.)				
Εξόρυξη	741	407	1.547	2.696
Μεταποίηση	324	247	743	1.314
Ηλεκτροπαραγωγή	772	553	875	2.200
Σύνολο	1.837	1.207	3.164	6.209
Ευρύτερη επίδραση στην απασχόληση (ΙΠΑ*)				
Εξόρυξη	11.196	11.191	32.490	54.877
Μεταποίηση	5.866	6.557	15.593	28.017
Ηλεκτροπαραγωγή	6.833	9.424	18.565	34.822
Σύνολο	23.895	27.173	66.648	117.716

* Ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης

Πηγές: Πολύ-περιφερειακό υπόδειγμα εισροών-εκροών IOBE, Eurostat

Ιδιαίτερα ισχυρές επιδράσεις σε τοπικό επίπεδο (περιοχή Παρνασσού-Γκιώνας-Οίτης-Ελικώνα της Στερεάς Ελλάδας, νομοί Κοζάνης και Φλώρινας της Δυτικής Μακεδονίας κ.ά.)

Η πληρέστερη αξιοποίηση των αναπτυξιακών προοπτικών προϋποθέτει την εξάλειψη εμποδίων

Προτεραιότητες πολιτικής για τις Ορυκτές Πρώτες Ύλες (ΟΠΥ)

Χωροταξικός σχεδιασμός

- Αποτύπωση περιοχών με κοιτάσματα
- Ειδική πρόβλεψη για περιοχές κοιτασμάτων ιδιαίτερης οικονομικής σημασίας
- Πρόβλεψη για τις χρήσεις μετά το τέλος της εκμετάλλευσης
- Αναθεώρηση περιφερειακών χωροταξικών πλαισίων
- Επικαιροποίηση διαχειριστικών μελετών για τις προστατευόμενες περιοχές

Αδειοδότηση

- Απλοποίηση διαδικασιών με βάση το χωροταξικό σχεδιασμό
- Έκδοση καθοδηγητικών εγγράφων και εγχειριδίων
- Υλοποίηση της υποχρέωσης για λειτουργία και τήρηση Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου Έργων με βάση το ν. 4014/2011
- Αποφυγή επικαλύψεων και παράλληλων ενεργειών

Λοιπά νομικά θέματα

- Κωδικοποίηση νομοθεσίας, με άμεση ενημέρωση ενδιαφερόμενων
- Νέος λατομικός νόμος

Έρευνα-εκπαίδευση-γνώση

- Ενίσχυση ερευνητικών φορέων σε θέματα ΟΠΥ
- Δημιουργία βάσης δεδομένων GIS
- Εκπαίδευση, κατάρτιση και επιμόρφωση για τη βιώσιμη ανάπτυξη των ΟΠΥ σε φοιτητές γεωεπιστημών και ειδικούς γεωεπιστήμονες
- Διδασκαλία μαθημάτων με γεωεπιστήμες σε κατώτερη και μέση εκπαίδευση
- Δημοσίευση πληροφοριών εφαρμογής καλών πρακτικών

Εξασφάλιση της κοινωνικής άδειας

- Αποτελεσματικότερη λειτουργία ελεγκτικών αρχών
- Αποτροπή παράνομης λειτουργίας λατομείων
- Θέσπιση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων
- Ενίσχυση αντισταθμιστικών ωφελειών των ΟΤΑ
- Αποκατάσταση εγκαταλειμμένων εξορυκτικών χώρων
- Σύσταση forum για την ΕΠΑΟΠΥ

Πρώτο και πλέον σημαντικό βήμα: εξειδίκευση και υλοποίηση της Εθνικής Πολιτικής για την Αξιοποίηση των Ορυκτών Πρώτων Υλών στην πράξη

Ευχαριστούμε πολύ!

www.iobe.gr

twitter.com/IOBE_FEIR